

KUNNSKAPSLØFTET

Informasjon til elever og foresatte:
Hva er nytt i grunnskole og videregående opplæring fra høsten 2006?

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

KJÆRE FORELDRE

- Du er ditt barns første og viktigste lærer!
- Er du engasjert, gjør barnet ditt det bedre på skolen.
- Ditt engasjement er like viktig på ungdomstrinnet som i barneskolen.
- Diskuterer du med barna, stimulerer du deres tanker og utvikling.
- Det er viktig at du er med og vurderer barnas arbeid.
- Når du bryr deg, blir barnet mer motivert og trives bedre på skolen.
- Din tro på egen rolle og mulighet til å påvirke er viktig for barnet ditt.
- Har du et godt forhold til skolen, påvirker det barnets resultater.
- At du kjenner de andre foreldrene fører til bedre samarbeid og oppfølging.
- Foreldre er en viktig ressurs for barnas skolegang!

Hilsen Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG)

HVA ER KUNNSKAPSLØFTET?

Kunnskapsløftet er den nye reformen i grunnskolen og videregående opplæring. Reformen fører til en rekke endringer i skolens innhold, struktur og organisering fra første trinn i grunnskolen til siste trinn i videregående opplæring.

Målet for Kunnskapsløftet er at alle elever skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse for å kunne ta aktivt del i kunnskapssamfunnet. Norsk skole er en inkluderende skole der det skal være plass for alle. Alle skal få de samme mulighetene til å utvikle sine evner. Kunnskapsløftet skal bidra til å sikre tilpasset opplæring for alle elever og legge økt vekt på læring.

Reformen starter i august 2006 for elevene på 1. – 9. trinn i grunnskolen og på første trinn i videregående opplæring.

Dette er de viktigste endringene i norsk skole som følge av Kunnskapsløftet:

- Grunnleggende ferdigheter styrkes (se s. 7)
- Lese- og skriveopplæring vektlegges fra første årstrinn
- Nye læreplaner i alle fag, med tydelige mål for elevenes og lærlingenes kompetanse
- Ny fag- og timefordeling
- Ny tilbudsstruktur i videregående opplæring
- Lokal valgfrihet når det gjelder arbeidsformer, læremateriell og organisering av opplæringen

SLIK BLIR KUNNSKAPSLØFTET INNFØRT

Skoleåret 2006 – 2007

1. – 9. trinn i grunnskolen og Vg1 (1. trinn i videregående opplæring) tar i bruk nye læreplaner for fag og ny fag- og timefordeling. Fremmedspråk/språklig fordypning innføres gradvis med start på 8. trinn. Skolene kan tilby *programfag til valg* på ungdomstrinnet.

Skoleåret 2007 – 2008

Nye læreplaner tas i bruk for 10. trinn og Vg2 (2. trinn i videregående opplæring).

Skoleåret 2008 – 2009

Kunnskapsløftet innføres i Vg3 (3. trinn i videregående opplæring). Alle skoler må tilby programfag til valg på ungdomstrinnet.

Foreldre og foresatte – en viktig bidragsyter

Foreldre og foresatte...

- har også ansvar for elevenes opplæring
- skal bidra til samarbeid med skolen eller lærestedet
- skal bidra til gjensidig kommunikasjon om elevens trivsel, faglige og sosiale utvikling

Skolen og lærebedriften skal legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres og foresattes medansvar i skolen. Hjemmet skal få informasjon om målene for opplæringen i fagene, hvordan opplæringen er lagt opp, hvilke arbeidsmåter som brukes og om vurdering av elevenes faglige utvikling. Det skal også legges til rette for at foreldrene eller de foresatte kan delta i reelle drøftinger om utviklingen av skolen. Foreldremedvirkning er organisert gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg lokalt og Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) nasjonalt.

NYTT LÆREPLANVERK FOR ALLE TRINN

Læreplanverket for Kunnskapsløftet omfatter hele grunnopplæringen. Det blir utviklet et eget læreplanverk for Kunnskapsløftet Samisk, som skal brukes i samisk forvaltningsområde.

Det nye læreplanverket består av:

- **Generell del**

Generell del utdyper det verdigrunnlag og menneskesyn som skal ligge til grunn for opplæringen. Den generelle delen fra gjeldende læreplanverk videreføres i Kunnskapsløftet for grunnskolen og videregående opplæring.

- **Prinsipper for opplæringen**

Prinsippene tydeliggjør skoleeiers (kommuner og fylkeskommuner) ansvar for en helhetlig opplæring i samsvar med regelverket og tilpasset lokale og individuelle forutsetninger og behov. Prinsippene gjelder for alle fag og alle nivåer i grunnopplæringen. Skolen og lærestedet har ansvar for å utvikle elevenes og lærlingenes basiskompetanse: Sosial og kulturell kompetanse, motivasjon for læring og læringsstrategier. Elevmedvirkning og samarbeid med hjemmet er andre viktige prinsipper for opplæringen.

Læringsplakaten inngår i prinsippene og er en

oppsummering av skolens og lærestedets grunnleggende forpliktelser.

- **Fag- og timefordeling**

For grunnskolen er fag- og timefordelingen fastsatt samlet for hele barnetrinnet (1.-7. trinn) og for hele ungdomstrinnet (8.-10. trinn). Den enkelte skoleeier (kommune og fylkeskommune) har ansvar for å fordele timene på de enkelte trinn. Fag- og timefordeling for videregående opplæring er fastsatt for hvert trinn.

For å øke mulighetene for tilpasset opplæring for den enkelte elev, kan kommuner og fylkeskommuner omdisponere inntil 25 prosent av timene som er fastsatt i det enkelte fag. Slik omdisponering kan skje når det er grunn til å anta at det vil føre til bedre måloppnåelse i fagene samlet sett for eleven. Målene i læreplanene for fag kan ikke fravikes, selv om timene omdisponeres. Omdisponering skal skje i samarbeid med hjemmet og krever samtykke fra den enkelte elev eller lærling og foresatte.

- **Læreplaner for fag**

Det er fastsatt nye læreplaner for alle fag i grunnskolen og for fellesfagene i videregående opplæring. Programfagene i videregående opplæring fastsettes etter hvert.

NYE ELEMENTER I LÆREPLANER FOR FAG

Grunnleggende ferdigheter

Kunnskapsløftet innebærer at skolen skal prioritere utvikling av grunnleggende ferdigheter i alle fag. Dette er viktige forutsetninger for videre læring. De grunnleggende ferdighetene er:

- **Å kunne uttrykke seg muntlig**
- **Å kunne lese**
- **Å kunne regne**
- **Å kunne uttrykke seg skriftlig**
- **Å kunne bruke digitale verktøy**

Disse ferdighetene er innarbeidet i læreplaner for fag. Alle lærere har derfor ansvar for at elever og lærlinger får utvikle sine grunnleggende ferdigheter gjennom arbeidet med de ulike fagene. Vektlegging av lese- og skriveopplæring fra første årstrinn i grunnskolen er en del av Kunnskapsløftet.

De nye planene har tydelige mål for hva elevene skal mestre på ulike trinn. Gjennom slike kompetansemål uttrykker læreplanene tydelige faglige ambisjoner for alle elever. Elevene vil i ulik grad kunne nå de fastsatte målene. Hver enkelt elev skal stimuleres til størst mulig måloppnåelse gjennom tilpasset opplæring. Dersom en elev ikke

har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har eleven rett til spesialundervisning.

Fremmedspråk eller språklig fordypning

Fra skoleåret 2006 – 2007 skal alle elever på 8. trinn enten ha et nytt fremmedspråk i tillegg til engelsk eller språklig fordypning i samisk, norsk eller engelsk.

Programfag til valg

For å gi grunnskoleelevene «smaksprøver» på fag fra videregående opplæring, blir programfag til valg innført på ungdomstrinnet. Innholdet i programfag til valg skal utformes ut fra lokale forutsetninger, gjerne i samarbeid med videregående skoler og lokalt næringsliv. Opplæringen kan godt legges utenfor skolen. På denne måten får elevene bedre grunnlag for å velge videregående opplæring ut fra egne interesser og erfaringer.

Alle nye læreplaner er tilgjengelige på Utdanningsdirektoratets nettsider: www.utdanningsdirektoratet.no/lk06

NY TILBUDSSTRUKTUR I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Videregående opplæring får blant annet nye betegnelser på en del fag, fagsammensetninger og studieretninger fra 2006. Det som før het «studieretninger» får betegnelsen «utdanningsprogrammer», og det som tidligere het «studieretningsfag» heter nå «programfag». Elevene søker seg inn på et utdanningsprogram, hvor de etter hvert velger programfag.

Prosjekt til fordypning i yrkesopplæring

I forbindelse med Kunnskapsløftet og utarbeidelse av nye læreplaner er prosjekt til fordypning innført på yrkesfaglige utdanningsprogrammer i den videregående skolen. Her skal elevene kunne fordype seg i et fagområde som han eller hun er spesielt interessert i. Prosjekt til fordypning kan gjennomføres i samarbeid med lokalt næringsliv slik at eleven tidlig i utdanningsløpet kan bli kjent med yrker og aktuelle lærebedrifter.

Fra høsten 2006 tilbys 12 utdanningsprogrammer i videregående opplæring

Studieforberedende utdanningsprogrammer

(gir studiekompetanse, det vil si kvalifiserer for opptak til universiteter og høyskoler):

- Studiespesialisering (tidligere studieretning allmenne, økonomiske og administrative fag), med programområder for realfag, språkfag, formgivingsfag og samfunnsfag og økonomi.
- Idrettsfag
- Musikk, dans og drama

Yrkesfaglige utdanningsprogrammer

(kan gi studiekompetanse etter et påbyggingsår på Vg3):

- Bygg- og anleggsteknikk
- Design og håndverksfag
- Elektrofag
- Helse- og sosialfag
- Medier og kommunikasjon
- Naturbruk
- Restaurant- og matfag
- Service og samferdsel
- Teknikk og industriell produksjon

ELEVVRDERING

Både for grunnskolen og den videregående opplæringen finnes de generelle bestemmelsene om elevvurdering i forskrift til opplæringsloven. Her beskrives det når det skal gis vurdering uten karakter, og når det skal gis vurdering med karakter. Vurdering med karakter omfatter både standpunktkarakterer og eksamenskarakterer. I læreplanen for det enkelte fag er det tatt inn bestemmelser om standpunktkarakterer i faget og om hvilke regler som gjelder for eksamen i vedkommende fag.

Nasjonale prøver og kartleggingsprøver

Målet med de nasjonale prøvene er å vurdere om skolen lykkes med å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter. Prøvene som gjennomføres skal ha høy faglig kvalitet,

og resultatene skal brukes som grunnlag for kvalitetsutvikling på skoler, hos skoleeiere og på regionalt og nasjonalt nivå.

Fra høsten 2007 skal det holdes nasjonale prøver i lesing på norsk og engelsk og regning på 5. og 8. trinn. Prøve-resultatene vil kartlegge om elevenes ferdigheter er i samsvar med læreplanens mål for grunnleggende ferdigheter etter 4. og 7. trinn. Resultatene skal være tilgjengelige for dem som skal arbeide med kvalitetsutvikling i skolen, men det skal ikke legges til rette for rangering av skoler.

Det vil også bli gjennomført obligatorisk kartleggingsprøve i lesing for 2. trinn fra skoleåret 2006 – 2007. Senere vil det også bli innført kartleggingsprøver i regning og tallforståelse.

HVEM KAN MAN KONTAKTE HVIS MAN HAR SPØRSMÅL?

Spørsmål om undervisning, tilpasset opplæring eller organisering på den enkelte skole kan rettes til lærere eller rektor, eventuelt til kommunen eller fylkeskommunen som er skoleeier. Fylkesmannen fører tilsyn og behandler klager på grunnskoleopplæringens område og kan også kontaktes.

Informasjon på Internett:

Oppdatert informasjon om Kunnskapsløftet kan du finne på følgende nettadresse:
www.kunnskapsloeftet.no

Informasjon om grunnopplæringen på samisk kan du finne på følgende nettadresse:
www.oahpponeahhta.no

Utdanningsdirektoratets portal på Internett for elever, lærere og skoleledere, foresatte og andre som er interessert i skole og læring:
www.skolenettet.no

Informasjon fra Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG):
www.foreldrenettet.no

Utgitt av :
Kunnskapsdepartementet

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer av denne publikasjonen fra:
Departementenes servicesenter
Kopi- og distribusjonsservice
www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefaks: 22 24 27 86
Design: Tank • Trykk: ParaCard.no

Oppgi publikasjonskode: F-4209 B